

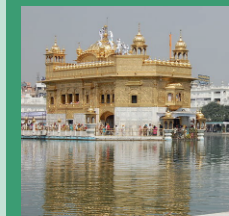
**Brožurka,
která by vám
v knihovničce
neměla chybět**

**Nejznámější
wikipediaista**
Jan Sokol začal
psát Wikipedii
kvůli svým
studentům

**Byli jsme na
Wikimanii**
Co si Češi
zapamatovali
z celosvětového
wikisrazu

**Obrázek
roku 2009**
O anketě na
Commons
píšeme
ve Wikinovinkách

OBSAH

Wikinomie čili wiki zásady uvedené do praxe.....	2
Zase po roce Wikipedie potřebuje i vaši finanční pomoc.....	2
Wikimania 2010 z první, české ruky....	3-4
Wikiexpedice 2010: Polskem za novými články a obrázky.....	4
Co říkají o Cenách čísla?	
..... Ceny za rozvoj č. Wikipedie, 5	
Čtenáři chtějí Wikipedii stručnou, spolehlivou a srozumitelnou	
..... rozhovor s Janem Sokolem, 6-7	
Průvodce se vám šikne i na cestě za informacemi	
..... unikátní knížka, 8	
Wikipedie proniká do diplomových prací.....	8-9
Některé projekty jsou přirozeně úspěšnější	
..... názor Michaela Snowa, 9	
Wikinovinky.....	10-11
Wikimedia ví (skoro) všechno o Vánocích.....	12
Kvíz.....	12

Wikimedium

Čtvrtletní časopis občanského sdružení Wikimedia Česká republika pro všechny wikipedisty a zájemce o Wikipedii a Wikimedium.

Číslo 2, rok 2010.

Uzávěrka vydání 28. listopadu 2010.

Veškerý textový obsah je dostupný podle licence Creative Commons Uveďte autora – Zachovejte licenci (CC-BY-SA) 3.0

(<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.cs>), pokud není uvedeno jinak.

Loga Wikimedium, projektů Wikimedia, nadace Wikimedia Foundation a sdružení Wikimedia Česká republika jsou vlastnictvím Wikimedia Foundation či Wikimedia Česká republika.

Redakce: M. Langer (Okino), Danny B., Krvesaj.

Kontakt: wikimedium@wikimedia.cz, www.wikimedia.cz.

Sdružení Wikimedia Česká republika
Lidická 291/40, 150 00 Praha 5 – Smíchov
<http://www.wikimedia.cz>,

K e-mailovému odběru se můžete přihlásit na adrese redakce wikimedium@wikimedia.cz.
Za tisk za zvýhodněnou cenu děkujeme firmě

knihovnicka.cz

Řešení kvízu: 1b, 2a, 3c, 4c, 5a

Wikinomie čili wiki zásady uvedené do praxe

Jak ukazuje Wikipedie, při vhodném zadání může strategie wiki, tedy spolupráce otevřené všem zájemcům, kteří mohou doplnit společnému projektu svůj vlastní přínos, být skutečně úspěšná. Z Wikipedie se díky tomuto nápadu stala největší souvislá suma lidského vědění v historii Internetu.

Proč ji nepřenést i do reálného života, tak se zeptala už dlouhá řada ekonomů i sociálních vědců. Mezi dobré příklady výsledků takových výzkumů patří například na jedné straně studie Monitor Institutu *Working Wikily*, na druhé straně kniha D. Tepscootta a A. D. Williamse *Wikinomie*.

Její text teď Dan Franc přeložil do češtiny a kniha vyšla v nakladatelství Fragment. Najdete v ní nejen čtyři základní principy jednání v duchu wikinomie, tj. otevřenost, rovnocennost, sdílení a jednání v rámci celého světa. Dočtete se také o celé řadě zcela nečekaných nápadů, jak nasadit tyto zásady do různých oblastí lidského podnikání, které přinesly ještě nečekanější výsledky.

Právě ke kolektivu shromážděnému kolem nadšenců pro wikinomii se připojila Wikimedia Česká republika při pořádání 2. ročníku Wikikonference. Pokud jste na konferenci nedorazili, můžete se dovědět víc na webu www.wikinomie.cz.

Zase po roce Wikipedie potřebuje i vaši finanční pomoc

Na konec roku připadla i letos sbírka nadace Wikimedia Foundation. Stejně jak tvoří Wikipedii převážně malé příspěvky jednotlivců, i nadace, jež Wikipedii provozuje, z větší části spoléhá na malé příspěvky příznivců při vlastním financování.

Wikipedie je pátý největší webový projekt světa, který přitom není – na rozdíl od zbylých čtyř větších projektů – financovaný reklamou. Náklady na jeho provoz jsou přitom odpovídající jeho velikosti. Nadace přesto věří, že z malých pramínek poskládá řeku, která napojí její rozpočet potřebnými 16 miliony dolarů, nutnými zejména na údržbu a rozšíření technologické capacity.

Sdružení Wikimedia Česká republika stejně jako loni samo sbírku nepořádá, ale znovu nabídlo své síly ke spolupráci při pořádání sbírky nadace Wikimedia Foundation. Pomohli jsme s překladem textů do češtiny a pomocí poskytnutých kontaktních informací předáváme zá-

jemcům i potřebné detailní informace týkající se jak sbírky, tak aktivit Wikimedia obecně. Jsme samozřejmě vděční i za konkrétní nabídky pomoci poskytnuté v České republice.

Ať už pomůžete nám v Česku, nebo nadaci celosvětově, děkujeme i my.

Vaše Wikimedia Česká republika

Sdružení Wikimedia Česká republika je nezisková organizace, která děkuje svým partnerům za podporu ke své činnosti.

Wikimania 2010 z první, české ruky

Svět wikipedistů se nám za rok hodně přiblížil. Zatímco loni se sešel v dalekém Buenos Aires, letos to bylo od českých hranic jen nějakých 630 kilometrů po silnici do Gdaňsku. Právě tam se od 9. do 11. července konala šestá Wikimania, konference pro wikipedisty z celého světa.

Loni jsme vám informace zprostředkovali z cizích zdrojů, teď jsme na tom lépe. S podporou sdružení Wikimedia Česká republika nebo stipendia pořadatelů z Wikimedia Polska totiž vyrazila do Gdaňsku i skupina českých wikipedistů, kterých se ptáme:

Z čeho jste měli nejsilnější dojem?

Danny B.: „Především je úžasné, že se i tak obrovská akce dá zorganizovat velmi profesionálně, přestože v drtivé většině na dobrovolnické bázi. No, a pak je nádherný a neopakovatelný zážitek se konečně setkat osobně s lidmi z celého světa, které člověk doposud znal jen jako určitou skupinku písmen svítící na monitoru v historii článku či pod diskusním příspěvkem.“

Mormegil: „Patrně ze seznámení s tím, jak důležitá Wikipedie může být v ‚méně rozvinutých‘ zemích. O tom, jaký potenciál pro projekty Wikimedia tvoří Indie, Afrika a podobně, mluví už dlouho. Přece je to ale rozdíl slyšet wikipedisty z těchto zemí a vidět jejich nadšení a plány, ale

i zprávy o již existujících projektech. A pak je potřeba zmínit výtečný dokument *Truth in Numbers?*, který měl na Wikimaniipremiéru.“

Juan: „Nejvíce mě zaujal koncert *Baltické filharmonie* na konci prvního dne. Kupodivu přišla většina účastníků konference. Program byl dost složitý (*Szpilman*, *Lutoslawski*), přesto vynesl orchestru dlouhý aplaus od wikimedianů i od místní veřejnosti, která se ho také mohla zdarma zúčastnit. Zajímavostí byla skladba *Joanny Bruzdowiczové Concertino In Memoriam Szpilman* složená právě pro tento koncert.“

Z kterého vystoupení jste si přivezli nejzajímavější poznatky?

Milda: „Pamatuji si dobře prezentaci kolegů z argentinské pobočky *Wikimedia Argentina*. Díky tomu, že jejich zákony o autorském právu nejsou tak omezující jako u nás, tam dokázali získat pro *Wikimedia Commons* dokumentární záznamy státní televize i rozhlasu. A když jsme u videa, tak si pamatuji přednášku o videu na *Wikipedii*. Viděli jsme nové rozhraní pro nahrávání videa přímo za provozu.“

Juan: „Nejvíce mě asi zaujala přednáška technického rázu, která se věnovala tzv. sémantickým extenzím neboli *Semantic MediaWiki*. Ta umožňuje řadit slova popisující předmět v článku na wiki do tematických kategorií a ty dále podle typu. Pak je možné formou tabulek, grafů či map zobrazovat různá data a filtrovat je podle různých podmínek. Něco, co je v současnosti na *Wikipedii* skoro nemožné.“

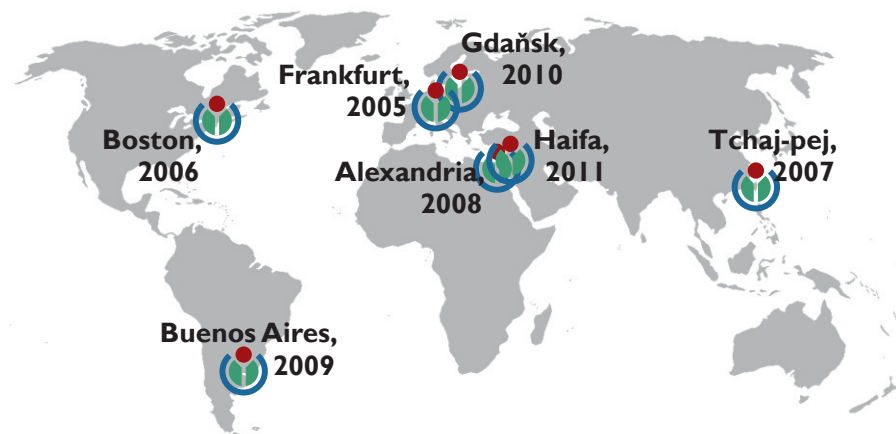
Sémantické extenze vlastně vysvětlují stroji, co wiki obsahuje. Stroj už nevyhledává řetězec, kterému nerozumí. Nyní je schopen vypsat například všechny české spisovatele, kteří jsou muži, píše poezii a seřadit je podle věku. Jak se na wiki články aktualizují, tak se čas od času mění i tabulka. V případě výstupů do map je to ještě zajímavější. Například zadáte následující úlohu: zobraz na mapě všechna chráněná území ČR, kde je předmětem ochrany bučina, rozloha nepřesahuje 50 ha a chybí k ní obrázky.“

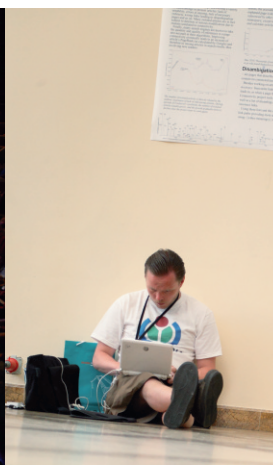
Shodují se starosti wikipedistů ve světě s tím, co se probírá u nás?

Fotografie:

I. Pacini/Wikimania Events. CC BY-SA.
(<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wikimania2010Events0129.TIF>)
Mapa Wikimanií. Založena na mapě autora E Pluribus Anthony (public domain). Loga Wikimania jsou v majetku Wikimedia Foundation

Místa všech uskutečněných Wikimanií a plánované Wikimanie 2011

Juan: „V tomto směru byl přínosný panel uživatele Harela z izraelské pobočky, který otevřel diskusi na téma konflikty mezi pobočkami a místní editující komunitou. Wikimedia Israel v dobrém duchu něco provedla na Wikipedii, a přece se to setkalo s odporem u řadových Wikipedistů. Poté ale na to šli jinak. Nechali wikipedisty navrhnout propagační trička a několik z nich nechali vyrobit. Takový druh spolupráce byl v pořádku. Jiný účastník zase hovořil o tom, že jejich pobočka je u komunity chápána negativně, zbytečně a uzavřeně. Ani tam prý nevědí, jak motivovat členy ke vstupu. Trochu mi to připomnělo situaci v Čechách.“

Mormegil: „Každodenní starosti mají všichni stejné, vandalové jsou totiž všude a liší se jen v detailech. Pak mají některé projekty starosti, které se nás vůbec netýkají. Pro ilustraci: jednou z překážek rozšíření Wikipedie je to, že se v některých zemích liší platba za vnitrostátní internetové spojení od zahraničního. A jelikož servery nadace jsou v Evropě a USA, je připojení drahé. A pokud jde o nějaké dlouhodobé plány a cíle, o filosofování nad Wikipedií a podobně, mám dojem, že věci takového druhu se u nás ani moc neprobírají. Řekl bych, že vrcholem jsou u nás debaty nad konkrétními pravidly.“

Na Wikimanií 2011 kandidovaly Montreal, New York, Toronto a Haifa. Z nich bylo vybráno izraelské město, které právě za rok oslaví 250 let od svého založení.

Fotografie:

Různé fotografie I. Paciniové z Wikimanie 2010. CC BY-SA. (http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Photographs_by_Isabela_Pacini)

Polimerek: Kostel v obci Lignowy Szlacheckie. CC BY-SA. (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lignowy_kosciol_front.jpg)

Kostel v obci Lignowy Szlacheckie je charakteristickou ukázkou severopolské cihlové architektury. Fotografie pořízená v průběhu Wikiexpedice.

Wikiexpedice 2010: Polskem za novými články a obrázky

Již podruhé pořádala Wikimedia Polska tzv. Wikiexpedici (*Wikiexpedycja*) – fotografickou výpravu s cílem zlepšit u předem vybrané části země pokrytí svobodnými médii. Fotografovalo se na Żuławách, jak se říká deltě Visly, v celém Pomořském vojvodství a v západní části Varmijsko-Mazurského.

Celkem se Wikiexpedice zúčastnilo několik desítek dobrovolníků, a to jak Poláků, tak i návštěvníků z dalších zemí, včetně Česka. Protože se akce konala těsně

před Wikimanií v Gdaňsku, byl program pro řadu lidí ještě lákavější a přijelo tak nemálo zájemců.

Účastníci byli rozděleni na několik tematických tras (přírodní památky, dopravní infrastruktura, historická, cyklistická, námořní atd.). Začínalo se na různých místech a v různé dny, ale nakonec se všichni setkali v Gdaňsku na Wikimanií.

Do prosince se podařilo na Wikimedia Commons nahrát přes 3800 fotek z této výpravy, což překonalo výsledky z předchozího ročníku, kdy byly projekty Wikimedia obohaceny „jen“ o více než 2500 svobodných médií.

Aktron

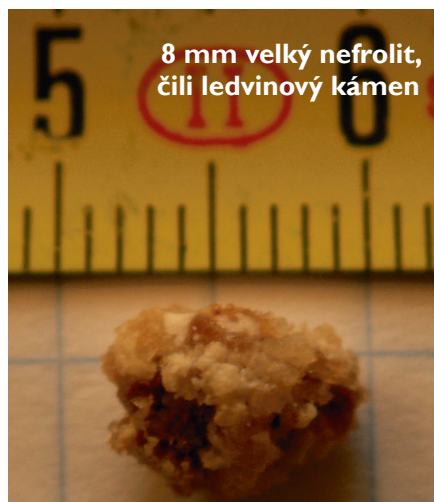

Co říkají o Cenách čísla?

Tři měsíce měli wikipedisté na to, aby se editací článků z předem sestaveného seznamu zapojili do soutěže o Ceny za rozvoj české Wikipedie. Seznam byl opět vytvořen z témat, která jsou zanedbávána, přestože jde o významné fenomény. Vyhlášení laureátů proběhne na 2. české wikikonferenci a jejich jména tak ještě neznáme. Tady je aspoň pohled na druhý běh soutěže řečí čísel a počtu bytů.

Celkově bylo v seznamu umístěno 298 článků, z nichž 198 vůbec neexistovalo. Více než polovinu z nich ale soutěžící založili aspoň do podoby stručného neúplného článku, a tak v seznamu zůstalo už jen 76 červených odkazů. Naopak ze zbylých sta článků, které už v nějaké stručné podobě existovaly, nechali wikipedisté bez významné změny 79.

Opravdu významné rozšíření tak potkalo dohromady 106 článků a celkově v člancích v seznamu přibýlo do Wikipedie na 1,5 milionu bytů textu a wikikódu. A to nezapočítáváme text, který musel být zase odstraněn – jako dva pokusy snad pomoci Wikipedii nebo možná i sobě k ceně za cenu porušení autorských práv k cizímu dílu anebo vložení esejistického textu do článku o Čechovově dramatu Višňový sad, který tak zůstává dál velmi stručný.

8 mm velký nefrolit, čili ledvinový kámen

Naše analýza se nezabývá hodnocením kvalitativního přínosu k článkům, tomu se věnovala porota složená z wikipedistů. Všimli jsme si ale, že se významně rozrostly například články Dějiny Kuby, Automobilový průmysl, Jihlavské katakomby, Geografie Austrálie, Vrtbovská zahrada, Šeřík, Rádžív Gándhí a řada dalších.

Zaujalo nás i to, že některé oblasti zůstaly ve velkém nepracovány – zejména oblast hudby (včetně zanedbaných přehledových článků Hudba a Jazz), ekonomie a sociálních věcí (beze změny zůstaly nezaměstnanost nebo zdravotní péče) a sportu (nikdo se nepustil ani do rozvoje článků Lehká atletika nebo Sportovní plavání). Ve sportu se aspoň odlišilo velké rozšíření pojednání o prvních olympijských hrách v Aténách v roce 1896. Nikdo neměl touhu ani rozetnout gordický uzel článku o teorii uzlů. Také slovenština už nikoho nepřitáhla.

Zajímavě se podle zájmu rozdělily články v jiných oblastech. Masivně se rozrostlo australské Sydney a také články o chilském Concepciónu nebo Miami, zatímco Manáma nebo Nairobi zůstaly kratičké. Také v oblasti medicíny to bylo podobné: Na Wikipedii je teď rozsáhlý článek o ledvinových kamenech, ale na transplantaci nebo stomatologii si nikdo netroufl. Ještě křiklavější je to v biologii: Do savců a nahosemenných se nikdo nepustil, snad z obavy z tak širokého tématu, ale článek o mýdelníkovitých

**ČESKÁ
SPORITELNA**
Jsme Vám blíž.

poměrně nabobtnal, přestože asi málokdo ví, že do této čeledi patří například javory.

A snad největší překvapení z celé analýzy? Že se Češi nepustili do rozšíření článku o pivovaru Staropramen...

Další běh soutěže bude vyhlášen na wikikonferenci, sledujte také na Wikipedii stránku *Wikipedie:Ceny za rozvoj české Wikipedie*.

Laureáti prvního běhu cen

I. oblast:

1. **Acoma** za článek *Zbraslavský klášter*
2. **Atilla** za články *Totila* a *Sébastien Le Prestre de Vauban*
3. **Honzi84** za článek *Římsko-perské války*
4. **Zákupák** za článek *Zulové*
5. **Hadonos** za článek *Hledání ztraceného času*
6. **Ria** za článek *Dějiny sociologie*

II. oblast

1. **Chmee2** za články *Gejzír*, *Etna* a *Machu Picchu*
2. **Vojtech.dostal** za článek *Pseudomonas*
3. **I.Sáček** za článek *Prvosenka jarní*
4. **Sveter** za článek *Indonésie*

III. oblast

1. **Juraro** za článek *Průmysl v České republice*
2. **Mattanjal2** za článek *Kreditní karta*
3. **Michal Večeřa** za článek *Dějiny účetnictví*
4. **Vrba** za článek *Kupní síla*

Zvláštní cena: Ioannes Pragensis za ukázkovou týmovou práci – neúnavné vylepšování a pilování celé řady soutěžních článků

Fotografie:

R. Val: Nefrolit. Volné dílo

Fotografie na titulní straně:

Packa: Knihy o Wikipedii (info viz s. 8)

I. Pacini: Fotografie z Wikimanie (info viz s. 3 a 4)

Paulrudd: Sikhský poutník u Zlatého chrámu v Amrinstaru (info viz s. 10)

Prof. Jan Sokol, Ph.D., CSc je český filosof, překladatel filosofických textů, vysokoškolský pedagog a publicista. Byl poslancem Federálního shromáždění v letech 1990–1992, ministrem školství ve vládě Josefa Tošovského r. 1998 a protikandidátem Václava Klause ve volbách prezidenta České republiky v únoru 2003.

Je jedním z výrazných současných českých křesťanských intelektuálů. Zabývá se hlavně filosofickou antropologií, dějinami náboženství a antropologií institucí. Přednáší na četných českých i zahraničních univerzitách, zejména na evropská a filosofická témata. V letech 2000–2007 byl prvním děkanem Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

Patří mezi aktivní přispěvatele Wikipedie, mezi které se zapojil proto, aby vylepšil zdroj informací pro své studenty místo toho, aby jim ho jen zakázal. Přispěl i více než 300 obrázky na Wikimedia Commons.

Čtenáři chtějí Wikipedii stručnou, spolehlivou a srozumitelnou

Vědí vaši studenti o tom, že tvoříte Wikipedii?

Myslím, že ano. Občas se mě na něco ptají, občas je na nějaký článek rovnou odkáží.

Kolik svých studentů jste svým příkladem přivedl k tvorbě Wikipedie? Víte o takových?

Po pravdě řečeno moc ne, vím tak o dvou – třech, ale za to může také ten nedobrý zvyk, že Wikipedie (a celý internet) je pseudonymní. Nemám nic proti tomu, aby ji editoval každý, ale podepsat by se mohl. Možná by se pak víc mírnil ve výrazivu a občas třeba i zastyděl. Anebo jsem ze staré školy?

Co vám řekli k vaší práci na tvorbě encyklopedie vaši kolegové z odborných kruhů? A uvažují třeba někteří z nich o tom, že se také přidají?

Zatím stále převažují předsudky a určitý snobismus: občas se někdo diví, že se takhle „shazuju“. Ale když se zeptám, zda vědí, odkud jejich studenti čerpají své vědomosti, většinou nemohou popřít, že právě odsud. Nedávno mi někdo vytýkal, co je na

Wikipedii špatně. Na to je jednoduchá odpověď: Proč jsi to neopravil?

Jak se díváte na základní princip wiki, tedy to, že ji může editovat naprosto kdokoli se všemi důsledky, které z toho vyplývají?

Fakticky to každý dělat nemůže: musí si trochu rozumět s počítačem, což u starších kolegů stále ještě není samozřejmé. Ještě důležitější je ale to, že by měl umět trochu psát a o věci něco vědět. Psát encyklopedii je literární činnost a vyžaduje jistou gramotnost – dokonce i v matematice. To si ti chytřejší a vzdělanější uvědomují – někdy až moc, takže si netroufnou opravovat – kdežto ty méně způsobilé to někdy ani nenapadne. Se závisí sleduju, jak tohle funguje na německé Wikipedii: než někdo rozvrtá článek, začne samozřejmě diskusí, což u nás nedělá skoro nikdo. Editujte s odvahou – ale taky s rozumem a s ohledem na čtenáře.

S tím souvisí můj další dotaz. Objevily se úvahy o internetové encyklopedii, kde by každá oblast lidského vědění měla své „patrony“ či „hlídače“ vzdělané v daném oboru.

Taková encyklopedie by jistě byla o několik řádů věrohodnější, nicméně zřejmě také obsahově mnohem chudší. Je to dle vašeho názoru zajímavý nápad?

Myslím, že ne. Podívejte se na Sangerovo Citizendium: po tolika letech má tisíc „rozvinutých“ a 153 „schválených“ článků – a ty, které jsem četl, nejsou nic moc. Ve schválených nebývají vyložené chyby, ale bývá to nuda a snůška banalit. Podobně „mrtvé“ je třeba Iuridictum. Tudy cesta zřejmě nevede.

Může být Wikipedie v současném pojetí (edituje kdokoli) věrohodným zdrojem znalostí?

Nejenže může, ale také je – určitě třeba německá nebo anglická a pomalu i ta česká. Úžasné je, že Wikipedie nemusí být nikdy zastaralá, jako i ty nejlepší papírové encyklopedie. Stačí, aby si našla a udržela či vychovala autory, kteří to myslí vážně, něco umějí a mají soudnost. Nebudou ji pokládat za hračku, kde se mohou vytahovat, ale brát ji

V biografické informaci je použit text článku Jan Sokol z české Wikipedie (http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Sokol)

Fotografie

J. Sokol: Lanový most v Bostonu. Public domain

asi tak, jako naši dědečkové brali Ottův slovník. Když sám něco potřebuju, podívám se na Wikipedii, a když s tím nejsem spokojený, hledám jinde a článek pak opravím nebo napíšu. Nechci být jen konzument toho, co udělali jiní – a podruhé už to tady najdu.

Máte představu o dalších projektech Wikimedia, jako jsou Wikicitáty a podobně? Jste na nich aktivním přispěvatelem, nebo alespoň pravidelným čtenářem?

Samozřejmě na Commons, protože obrázky jsou důležité a rád je dělám. Jen upload je pořád málo „přátelský“ a když uděláte chybu, je nejlepší nalogovat se znovu. Na slovníku i na citátech jsem taky něco udělal, ale nezdají se mi tak užitečné a slovník má po mém soudu dost nešťastný formát hesel. Skloňování člověk obvykle nepotřebuje. Není divu, že tam chodí málo lidí.

Jste na české Wikipedii již delší dobu. Jde správným směrem, nebo by mohla mířit či fungovat jinak?

Za ty čtyři roky se hodně změnilo k lepšímu, Wikipedie vypadá jinak. Škoda, že odešlo pár vzdělaných a pracovitých lidí, kteří do ní psali, protože je různí kibicové a pedanti otrávil. Je

dobře, že sem píše hodně mladých lidí, jenže někteří si neuvědomují, že po první zkoušce na vysoké škole ještě nejsou ti praví autoři na psaní encyklopedie. Kdekdo se ohání „encyklopedickým stylem“, ale to znamená psát především srozumitelně a stručně, ne otravně a šroubovaně. Cílová skupina české Wikipedie nestojí o učená pojednání (např. v matematice nebo fyzice), ale hledá spolehlivou, stručnou a srozumitelně vysvětlenou informaci. Dobrý článek nemusí být dlouhý a délka článků začíná být mimochodem problém anglické Wikipedie.

Kterých témat shledáváte na české Wikipedii žalostně málo?

Nejhůře jsou na tom kupodivu technické obory (až na pár výjimek) nebo ekonomie. Podívejte se na technologii, obráběcí stroje nebo elektrotechniku. V dějinách umění jsou taky pěkné díry a přehledové články o historii jsou často jen dlouhé pahýly. Na druhé straně je mi někdy líto energie, kterou kolegové věnují efemérním „aktualitám“, televizním seriálům, albům atd., po kterých za dva roky neštěkne pes. Je také hezké, když si někdo staví pomníček v podobě „nejlepšího článku“, ale bude to čtenářům k něčemu?

Na Wikipedii panují dva základní názorové proudy. Klíčová věta „inkluzionistů“ zní: „Wikipedie není z papíru.“ Protože akceptují triviality, malé články, netradiční témata a neakademické články, lehko se ocitají v opozici vůči těm, kteří chtějí dodržovat striktní pohledy na to, co má encyklopedie obsahovat. Jak se na obsahová témata na české Wikipedii díváte vy?

Jak to v lidských věcech bývá, obě zásady jsou správné, ale jedna bez druhé je hloupé pedantství. Pro to tyhle kategorie nepoužívám. Wikipedisté se dělí na ty, kdo něco užitečného dělají, a na ty, kdo jim to kibicují a občas i kazí. Vyznačují se tím, že z „pěti pilířů“ znají jen tři první. Jiný

příklad bojovného pedantství je zdrojování. Na jedné straně podporujeme překlady, a na druhé straně se na jiné Wikipedie nesmí odkazovat, protože někde je taková nešťastná věta. Kdejaká obskurní tiskovina „platí“, kdežto anglická nebo německá Wikipedie je zakázaná. Měl jsem o tom pár sporů, ale ještě nikdo mi neodpověděl na otázku, zda je lepší odkaz na Wikipedii (odkud příslušná informace skutečně pochází), anebo nic? Námitka, že by se mohlo odkazovat kruhem, neobstojí: i kdyby k tomu došlo (což u české Wikipedie vskutku nehrozí), dá se to najít, jen pokud tam ten výslovný odkaz je. Jinak si toho nikdo nevšimne. Naopak když někdo „přetáhne“ odkazy z jiné Wikipedie a nekontroluje (což v našich knihovnách prakticky nejde), určitě to není v pořádku. Jenže pedanti neuvažují a místo toho se ohánějí (špatně přeloženými) pravidly.

Ale – jak vidíte – jsou to drobnosti. Wikipedie je skvělý projekt a i ta česká už dnes dobře obstojí ve srovnání s jinými encyklopediemi – včetně třeba Ottova slovníku – a je pro všechny zadarmo.

Děkuji za rozhovor,

Krvesaj

Fotografie:

V. Pokorný: Jan Sokol. CC BY-SA (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Sokol.jpg)

J. Sokol: Kaple sv. Štěpána v Žilině. Public domain

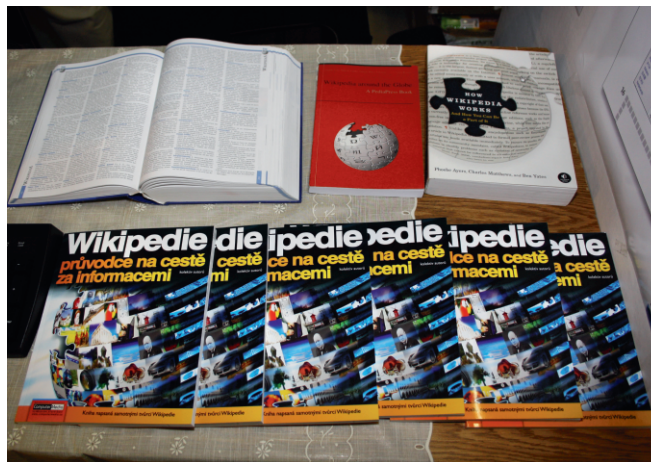

Průvodce se vám šikne i na cestě za informacemi

Na trhu už je další dítko sdružení Wikimedia Česká republika. Skoro stočtyřicetistránková brožura *Wikipedie – průvodce na cestě za informacemi* se věnuje všem úrovním, na kterých se s Wikipedií můžete setkat. Je doplněná řadou ilustrací – jak návodných screenshotů z Wikipedie, tak ilustračních obrázků z Wikimedia Commons. Předmluvu napsal zakladatel Wikipedie Jimmy Wales a autory jsou samotní wikipedisté.

Knížka začíná nápovědou pro běžného čtenáře, pak popisuje první editace a dále nabízí řadu informací, abyste se mohli stát pokročilejšími wikipedisty. Nechybí ani údaje pro ty, co by chtěli z Wikipedie převzít nějaký obsah, nebo pro učitele. Autoři samozřejmě nezapomněli ani na další projekty Wikimedia.

Knihu vydalo nakladatelství Computer Media. Jeho jednatel Pavel Navrátil vysvětluje, že důvodů, proč se rozhodli do díla pustit, bylo hned několik. „Jednak samotná Wikipedie je atraktivní projekt, který přímo volá po zpracování komplexního knižního průvodce.

Navíc zatím žádná jiná kniha s popisem možností a schopností Wikipedie v České republice nevyšla. A v neposlední řadě nutno podotknout, že několik lidí z Wikimedia Česká republika jsem měl tu čest osobně poznat a příjemně mne lidsky překvapili. Bylo mi proto jasné, že pro spolupráci je tu ideální prostor.“

Knížka je na pultech za cenu 220 korun, v e-shopu nakladatelství za 190 korun. Wikimedia Česká republika nabízí wikipedistům možnost získat ji pro sebe nebo své známé ještě výhodněji. Více informací o tom najdete na stránce <http://kniha.wikimedia.cz>.

Ani ve světě zatím podobných knih mnoho není. V angličtině vyšel velký průvodce nazvaný *How Wikipedia Works* a *Wikipedia: The Missing Manual*, ve kterém se J. Broughton věnuje hlavně komunitním procesům. F. Devouardová a G. Paumier napsali knížku *Wikipédia: découvrir, utiliser, contribuer*.

Knížně vyšlo i několik sbírek textů Wikipedie, zejména německý slovník *Das Wikipedia Lexikon in*

einem Band anebo švédská knížečka z článků o ptácích *Svenska fåglar*. Protože je Wikipedie svobodně dostupná, využívají ji i některá nakladatelství na vlastní pěst. Někteří podnikavci ale jen poskládají několik třeba i nesouvisejících článků a hned mají knížku.

Jiní nakladatelé jsou naštěstí zodpovědní. „Od vydání knihy si slibujeme, že snad alespoň trochu přispějeme k rozšíření povědomí o Wikipedii mezi lidi, kteří ještě neměli možnost ji vyzkoušet. Pro Computer Media je to výrazný titul při rozšiřování naší nabídky,“ vrací se k nové knížce Navrátil.

Wikipedie proniká do diplomových prací

Mezi těmi, kdo uvedou na 2. české Wikikonferenci své prezentace o Wikipedii, bude i absolventka informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze Lucie Sakastrová. Měla zájem informovat o tom, co zjistila při tvorbě své diplomové práce *Otevřená encyklopedie Wikipedie jako informační zdroj, její tvorba, obsah a služby*.

Diplomek, které se aspoň v části zabývají Wikipedií, přibývá, ale případů, kdy se projektu věnuje celá práce, je přece jen stále málo. Prokázal to náš nesoustavný výzkum po univerzitních katalozích. Na MFF UK v Praze

se s Wikipedií pracuje častěji – ať už si vezmeme A. Ivanovu, která na základě Wikipedie vytvářela dvojjazyčný slovník, T. Šurín programoval mobilní zobrazovač Wikipedie a podrobná práce vznikla napůl na MFF a na Groningenské univerzitě, kde S. R. Duarte Torres psal o sofistikovaných metodách vyhledávání na španělské Wikipedii.

V databázi Theses.cz vznikající ke kontrole opisování závěrečných prací, je více než 260 tisíc položek, a vyhledání výrazu Wikipedie vám vrátí víc než 4000 výsledků. Jde hlavně o citace z Wikipedie, byť i to je nečekaně vysoké číslo. Autoři citují z Wikipedie nejruznější definice od Boskovické bib-

le až po thajskou masáž, někdy ji ale používají i pro velmi odborné věci, jeden autor třeba převzal z Wikipedie definici trestného činu.

Je tam ale i řada prací, které se týkají přímo Wikipedie, byť jen v jedné či několika kapitolách. Hodně jich je o fenoménu web 2.0, jehož je Wikipedie

(pokračování vedle)

Fotografie:

Packa: Knihy o Wikipedii. CC-BY-SA.
(http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Book_Fair_2010_Hav%C3%AD%C4%8Dk%C5%AFv_Brod_3.jpg).

Některé projekty jsou přirozeně úspěšnější

Michael Snow byl dlouhá léta klíčovým členem správní rady nadace Wikimedia Foundation. Když letos usiloval o znovuzvolení, odpovídal zástupcům jednotlivých poboček na jejich otázky. Mimo jiné porovnal také aktuální stav jednotlivých projektů Wikimedia. Protože nám jeho názory připadají podnětné, přinášíme je s jeho souhlasem v dnešním vydání.

Projekty Wikimedia mají různý úspěch, a to zcela přirozeně, protože jim různě dobře vyhovuje dobrovolnický přístup a amatérská tvorba a také rámec wikispolupráce. Mezi faktory, které na to působí, patří schopnost jejich obsahu přirozeně se po částech rozvíjet a rozrůstat, možnost dobrovolníků podílet se na tvorbě bez potřeby projít profesionálním školením a také to, jak moc vyhovují formátu wiki. Wikipedie odpovídá všem těmto požadavkům nejlépe a je tedy nejúspěšnější, i když pravděpodobně ne jen z tohoto důvodu.

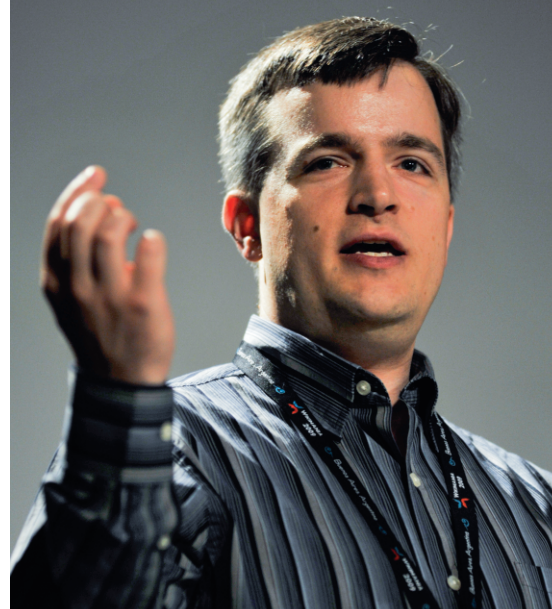
Wikimedia Commons a Wikislovník se nejvíce potýkají s bariérami, které před ně klade používaný wiki software, zatímco ostatní faktory pro ně nejsou tak nepříznivé. Výsledkem je, že i když některé vlastnosti těchto projektů působí krkolomně, nebrání to v jejich růstu. Měly by zůstat pevnou součástí struktury, kterou podporuje Wikimedia. Doufám, že se dokážeme vypořádat i s klíčovou otázkou týkající se techniky: Bude možné vytvořit nástroj při-

měřeně vhodný pro všechny tři projekty, nebo bude nutné software diverzifikovat?

Mám pocit, že Wikizdroje a Wikicitáty jsou v podstatě projekty podobné Commons a Wikislovníku a liší se pouze v tom, že přitahují méně pozornosti, a proto nerostou tak rychle. To není problém. Nemusíme se ohlížet pouze na velikost projektů a jejich publika; i Wikizdroje a Wikicitáty mohou být v budoucnu dostatečně úspěšné.

U Wikiknih a Wikiverzity musím začít s tím, že nevím, proč vlastně mají existovat odděleně. Sám pracuji ve školství, a proto z vlastní zkušenosti vím, že pokud vytvoříte online učebnici a pokud vytvoříte online kurs, nejjednodušší cesta, jak je využít, je sloučit je a nerozlišovat jedno od druhého. Navíc oba tyto projekty - a Wikizprávy navíc - mají potíže s tím, že jejich cíle méně vyhovují faktorům, které pohánějí úspěšnější projekty. I ony se musejí vyrovnat s omezeními softwaru, ale myslím, že technická zlepšení by jim výrazně nepomohla. Jejich hlavním nedostatkem je podle mne schopnost vytvářet konkurenci obdobnému obsahu, který ale vzniká prací profesionálů. Je to dané buď nedostatkem nezbytných profesionálních předpokladů u amatérských editorů, nebo prostě jen nezájmem profesionálů pracovat v těchto projektech. Vidím to sám na sobě: Jenom ztěží najdu na Wikiknihách nebo Wikiverzitě něco, co by se blížilo mým profesionálním standardům, a také proto mne tyto projekty nepřitahují, abych

Michael Snow

jim věnoval svůj vlastní talent. Myslím, že většina profesionálů, kteří by se podívali na Wikiknihy, Wikiverzitu nebo Wikizprávy, by měla stejný dojem. Nevím, co se s tím dá dělat. Například bychom mohli nějak probudit profesionály v naší komunitě. Myslím ale, že by to k ničemu nevedlo vzhledem k tomu, v jakém stavu tyto projekty aktuálně jsou.

Na závěr tu máme Wikidruhy, u nichž jsem nikdy nepochopil zcela ten důvod, proč mají být mimo Wikipedii. Ale na druhou stranu takové oddělení nepřináší žádnou škodu a nemám pocit, že by hledání odpovědi na to, co s tím, bylo nějak důležitou otázkou.

Wikipedie proniká...

die dobrým příkladem. Jiní autoři navrhují Wikipedii jako nástroj pro vzdělávání (např. M. Adamcová ze ČZU v Praze, T. Petřík z Pedagogické fakulty MU Brno a další), nebo se už zabývají praxí na školách (M. Šimáně z MU Brno), jiní navrhuje využít pro vzdělávání lokální wiki na enginu MediaWiki (třeba O. Bechný z MU Brno).

Mnohé zajímá marketingový potenciál Wikipedie (např. práce A. Lapotky

z VŠE o využití webových komunitních služeb v businessu nebo práce L. Poláškové z MU Brno o marketingu neziskových organizací). Wikipedisté si zjevně budou muset dávat pozor, aby se takhle marketingová a propagační vlna na Wikipedii moc nerozmohla...

Škoda, že se s výjimkou pedagogů více nevěnují Wikipedii studenti sociálně-vědních oborů. Mezi nemnoho výjimek patří práce L. Bauera z Fakulty sociálních studií MU o tom, jak uživa-

telé Internetu přistupují prakticky k informačnímu přesycení a jak v tomto světle užívají i Wikipedii.

Tak jen houšť a větší kapky – totiž podrobnější práce.

Fotografie:

N. Goldberg: Michael Snow na Wikimánii 2008. CC BY-SA (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wikimania_2009_GOLDBERGN-8903.jpg)

České projekty

Česká Wikipedie získala potřeby v historii cenu pro **nejlepší projekt v hlasování veřejnosti** v anketě Czech Open Source. Vrátila se tak na první místo v žebříčku popularity, které jí patřilo už v letech 2007 a 2008.

Článek Kuiperův pás se stal **jubilním stým nejlepším článkem Wikipedie**. Popisuje oblast ve Sluneční soustavě za oběžnou dráhou Neptunu obsahující desítky tisíc objektů.

Článek o maďarské katastrofě u Aiky, reagující pohotově na aktuální událost, se stal na Wikipedii **článkem s číslem 175 tisíc**. Přesné určení jubilejního článku je z technických důvodů obtížné, ale když se autor zevrubně napsaného článku o tuto čest přihlásil sám, nikdo to nezpochybnil. Wikipedie je největší českou původní internetovou encyklopedií a blíží se překonání i těch neoptimističtějších odhadů velikosti dosud největší encyklopedie u nás vůbec – legendárního Ottova slovníku naučného.

Jazykový Wikislovník překročil **hranici 15 tisíc hesel** a rychle dospěl už k 17 tisícům, Wikicitáty už mají dva tisíce obsahových stránek a Wikizprávy 1000 zpráv.

WIKINOVINKY

Cizojazyčné projekty

22. října padla na Wikipedii pozoruhodná meta: Ve všech jazycích dohromady se nasbírala **jedna miliarda různých editací**. Z toho zhruba každá 170. editace připadá na českou Wikipedii.

Nejlepším obrázkem roku 2009 se na Wikimedia Commons stala fotografie sikhského poutníka u zlatého chrámu v Amritsaru. Za pozornost ale stojí nejméně všechny oceněné obrázky, které najdete na stránce Commons:Picture of the Year/2009/Results/Round 2.

Podle zářijových statistických dat velikost všech jazykových verzí **Wikipedie narostla za rok o pětinu**. Nárůst počtu návštěv na projektech Wikimedia je podobný – za rok více než 22 procent na téměř 400 milionů za měsíc. Téměř o šest procent ale klesl počet pravidelných přispěvatelů.

Na některých projektech se začal testovat **systém hodnocení nových článků**. Čtenáři mohou čerstvé přírůstky okomentovat a oznamovat. Technický nástroj se zatím pouze testuje.

Německá Wikipedie začala používat pro některé články jako **základní zdroj zeměpisných map projekt OpenStreetMap**. Podobně jako Wikipedii i OpenStreetMap vytvářejí dobrovolníci a výsledek jejich práce je volně dostupný.

Článek

o Louisi Babelovi, knězi, který podnikl na konci 19. a začátku 20. století několik misionářských cest do oblasti

Louis Babel

Labradora poloostrova, se stal **miliontým článkem francouzské Wikipedie**. Francouzština je třetím jazykem, v němž Wikipedie překročila milion článků – po angličtině a němčině.

Na konci dubna ukončil svou řízenou aktivitu **německý projekt Obnovitelné zdroje**. S pobočkou Wikimedia Deutschland na něm spolupracovaly nova-Institute a Agentura pro obnovitelné zdroje FNR. Za tři roky se podařilo založit nebo významně vylepšit 557 článků z tohoto oboru. Šlo o světově ojedinělý projekt, při němž směřovaly přímo na tvorbu Wikipedie veřejné prostředky.

Italská a japonská Wikipedie dosáhly **hranice 700 tisíc článků**, portugalská a ruská 600 tisíc, finská čtvrt milionu a slovinská 100 tisíc.

Anglický **Wikislovník má dva miliony hesel**. Kolem 18 tisíc z nich se věnuje českým slovům.

Fotografie:

anonym: Otec Louis Babel. Public domain
Paulrudd: Sikhský poutník u Zlatého chrámu v Amritsaru. CC-BY-SA
([http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sikh_pilgrim_at_the_Golden_Temple_\(Harmandir_Sahib\)_in_Amritsar_India.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sikh_pilgrim_at_the_Golden_Temple_(Harmandir_Sahib)_in_Amritsar_India.jpg))

Poutník u chrámu v Amritsaru. Na Wikimedia Commons
Obrázek roku 2009.

Technologie

Pokračují **přípravy nového data-centra** v americké Virginii. Cílem je zabránit škodám v případě, že by do-savadní hlavní centrum v Tampě na Floridě postihl zásadní výpadek.

Servery na různé technické ná-stroje jsou roztroušeny i po různých jiných zemích a u jiných provozovatelů, např. v Nizozemsku nebo Polsku. Nově bude podobnou službu budovat i maďarská pobočka, která na to obdržela od ná-rodní rady poskytovatelů internetu dotaci ve výši přibližně 380 tisíc korun.

Společnost O2 zprovoznila jako první český poskytovatel mobilních služeb speciální **mobilní prohlížeč-ku pro Wikipedii**. Na rozdíl od jiných verzí zobrazuje správně všechny obrázky a tabulky a umož-ňuje plně využití hypertextu.

Wikimedia Česká republika

Naše sdružení se opět zúčastnilo dvou **knižních veletrhů** – na jaře Světu knihy v Praze a v říjnu Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Právě tam měla svou premiéru knížka Wikipedie – průvodce na cestě za informacemi.

Uskutečnil se další **fotografický workshop** pořádaný za finanční podpory Nadace. Do Maršovic do-razila desítka wikipedistů včetně lektorů. Předávali si zkušenosti jak dělat opravdu dobré fotografie pro Wikimedia Commons.

Fotografie českých obcí – jeden z ukázkových projektů spojených se sdružením Wikimedia Česká republika – má za sebou druhý běh, tentokrát financovaný daňovou a účetní kanceláří Dukan Praha.

Nadace Wikimedia Foundation

Nadace pokračuje v **úsilí prosadit se více v Indii**. Na místě jednal vedoucí oddělení globálního rozvoje Barry

Newstead a při-pravuje se tam zavedení a ob-sazení místa ředi-tele národního programu. Druhá nejlidnatější ze-mě světa před-stavuje pro anglickojazyčné projekty velké množství čtenářů, ale i autorů.

Nadace zve-řejnila **čtyři videa**, která propagují práci dobrovolníků z celého světa. Účin-kují v nich sami různí wikipedisté. Prohlédnout si je můžete na Wiki-media Commons v kategorii September 2010 Wikipedia Videos.

Na Wikimanii se stal **Ting Chen novým předsedou správní rady** nadace. Před dvěma lety ho do správní rady zvolila v celosvětovém hla-sování komunita Wikipedie a jejích sesterských projektů.

Dvě místa ve správní radě nadace, na která nominují své kandidáty pobočky, jsou od léta obsazena Arne Klemptem a nově Phoebe Ayersovou. Post opustil Michael Snow.

Pobočky

Maďarská pobočka uspořádala se-tkání wikipedistů – nikoli ale jednodenní sraz, jak bývá jinde zvykem, ale **čtyřdenní wikitábor**. Do Nagykanizsy se v srpnu sjelo 16 wikipedistů, kteří absolvovali program složený z výletů, wiki-sou-těží a přednášek a prezentací.

Wikimedia Sverige akreditovala dva **fotografy na svatbu princezny Vik-torie** s Danielem Westlingem.

Katalánský Spolek přátel Wikipedie není oficiálně pobočkou, proto-že nekopíruje území státu, přesto vyvíjí pozoruhodnou činnost. Na-příklad zajistil **uvolnění archivu Emporionu** a další vydávání toho-to časopisu pod svobodnou licencí.

Wikimedia United Kingdom **přijala svého prvního zaměstnance**. Nejdá-le jsou v tomto směru v Německu, kde pobočka najímá zaměstnance a poskytuje i různá stipendia.

Ostatní

Francouzská národní knihovna za-slala Wikimédia France 1400 svazků, které budou digitalizovány a vloženy na francouzské Wikizdroje.

Ve Švédsku proběhly parlamentní volby. Vänsterpartiet (Levice) uvolnila pod svobodnou licenci **fotografie všech svých 200 kandidátů**.

Fotografie:

Nicolas Goldberg:Ting Chen. CC-BY-SA. (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chen_Sept_09_WMF_Board.jpg)
Prolineserver:Svatba Viktorie a Daniela Westlinga. CC-BY-SA. (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Royal_Wedding_Stockholm_2010-Slottsbacken-03.jpg)

Wikimedia ví (skoro) všechno ...o Vánocích

Vánoce mají lidé spojené se Štědrým večerem a obdarováním svých blízkých dárky. V užší křesťanské tradici jsou Vánoce hlavně oslavou narození Ježíše Krista. Co všechno ale o těchto svátcích lze vyčíst z české Wikipedie? Určitě na ní najdete něco, co jste ještě nevěděli.

Víte například to, že pro věřící Vánoce začínají až den po Štědrém večeru, tedy 25. prosince, a trvají do první neděle po 6. lednu. Tehdy tyto svátky slaví většina východních křesťanství včetně pravoslavného.

Je ovšem pravda, že Vánoce neslaví všichni křesťané, zejména fundamentalističtí. Z Bible totiž nelze tento zvyk vyvodit. Dle citací z evangelií Ježíš Kristus své učedníky nikdy nevyzýval k jakékoli oslavě svých narozenin. Obecně ale církev uznává tyto svátky již od 7. století, ačkoliv oslava narození spasitele je dosvědčena již z Říma

někdy kolem roku 336. Navíc ještě dlouho předtím se v pohanských rituálech v tomto období oslavoval zimní slunovrat.

divadla J. K. Liebich na svém libeňském zámku. Nový zvyk se začal prosazovat v bohatých měšťanských rodinách a teprve později i do venkovských stavení.

Každé malé dítě ví, že dárky nosí Ježíšek. To platí i v dalších střeoevropských zemích, jinde ale už ne. Tak mají např. Američané Santa Clause, Rusové Dědu Mráze nebo Finové Joulupukkiho. Rozdílů nejsou pouze ve jménech, nýbrž i ve zvycích. Ve Švédsku se na Štědrý den jí vařené fazole se slaninou a cibulí nebo malé klobásky. Po večeri tam přichází nadělovat dárky přihrblý dědeček Jultomten a na dárky je zvykem místo jména obdarovaného napsat veršík charakterizující osobu, která se má podle něho o svůj dárek sama přihlásit. Čím vzdálenější země, tím exotičtější mohou Střeoevropanům vánoční zvyky znít. Víte, že na Havaji panuje zvyk pořídit si na Vánoce domů akvárium s ostencem běloskvřnným? Domorodé jméno této ryby je humu-humu-nuku-nuku-a-pua-a.

A na Wikipedii se toho o Vánocích můžete dočíst ještě mnohem více.

Krvesaj

Kde se vlastně v češtině vzal výraz Vánoce? Nejspíše má etymologický základ ve staroněmčině, dnešní Weihnachten je složenina slov „světit“ a „noc“. Jiné vysvětlení vychází z „lidové“ etymologie a vykládá význam slova Vánoce jako „dvě noce“. A odkdy jsou v domácnostech na Štědrý den rozsvícené stromečky? Poprvé v našich zemích vánoční stromek připravil pro své přátele v roce 1812 ředitel Stavovského

Obrázek:

Benh Lieu Song: Dóm obchodní galerie Lafayette v Paříži s vánoční výzdobou. CC BY-SA. (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Galerie_Lafayette_Haussmann_Dome.jpg)

Stefan:Vánoční kozel Julebuk ve švédském Gävle. CC BY-SA. (http://en.wikipedia.org/wiki/File:Gavle_christmas_goat_2006.jpg)

Kvíz z rozcestníků

Rozcestníky jsou stránky s odkazy na více článků, které by jinak měly stejný název. Jaké osobnosti najdete na následujících rozcestnících?

1. Bohuslav Klíma

- a) sourozenec: fotografa a hudebníka
- b) otce a syna: archeology
- c) děda a vnuka: spisovatele a fotbalistu

2. Stanislav Tůma

- a) fotografa, lékaře a zápasníka
- b) hokejistu, fotbalistu a zpěváka
- c) komika, vynálezce a básníka

3. Jiří Šulc

- a) architekta a sochaře
- b) krasobruslaře a houslistu
- c) spisovatele a hejtmana

4. Radek Chalupa

- a) programátora a zpěváka

- b) manažera a zpěváka
- c) programátora a manažera

5. Na rozcestníku Jaroslav Drobný jsou uvedeni fotbalista, hokejista a tenista. Kolik je to ale dohromady různých lidí?

- a) dva
- b) tři
- c) čtyři

Správné odpovědi na str. 2.